

Mottagare

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Lägesrapport SFI

Förlag till beslut

Informationen tas emot.

Förvaltningen får i uppdrag att årligen i februari återkomma med en lägesrapport för SFI.

Sammanfattning

I nuläget studerar cirka 280 elever på SFI, fördelade på tre studievägar. SFI-undervisningen kompletteras av orienteringskurser som till exempel alfabetisering, digitalisering och bas-matematik. Flexkursen, där SFI-studier kombineras med arbete eller andra studier är den enskilt största kursen.

Pågående projekt och utvecklingsarbete sker i samarbete med Länsstyrelsens §37, och rubriceras Stärkt språkhundledning vid praktik.

Nya lagar och förordningar framöver är lagen om tre års rätt till SFI som förväntas träda i kraft 1 januari 2026 samt nya kursplaner som förväntas träda i kraft under senare delen av 2026.

Ärendebeskrivning

För närvarande studerar cirka 280 elever på SFI. Kurserna är indelade i studievägar enligt följande:

Studieväg 1 – ca 0-2 års skolbakgrund

Studieväg 2 – ca 8 års studiebakgrund

Studieväg 3 – 9+ års studiebakgrund

På grund av den rådande migrationspolitiska inriktningen anländer i nuläget färre kvotflyktingar till Gotland än tidigare, vilket bland annat innebär en minskning av nya elever till studieväg 1. Den övervägande delen nya elever är välutbildade och kombinerar ofta SFI med arbete eller universitetsstudier. I uppdraget för SFI ingår att möjliggöra en kombination av studier och arbete, alt andra studier, varför en flexkurs skapats. Se nedan.

Vuxenutbildningen strävar efter att samarbeta med Arbetsliv och etablering, Arbetsförmedlingen och Socialtjänsten i största möjliga utsträckning för individens bästa.

Studiegrupper med antal efter starten 3 november

Introduktionskurs 26 st.

1A 18 st.

1B 10 st.

1C 6 st.

2B 11 st.

2C 17st.

3C-nybörjare 17 st.

3C-forts 17 st.

1-3D 19st.

Flexgrupp 109 st, varav 29 startar introduktion 3/11.

Äldreomsorgslyftet (Yrkesutbildning i kombination med sfi/sva) 13 st.

Barn och fritid (Yrkesutbildning i kombination med sfi/sva.) 9 st.

Vårdbiträde (Yrkesutbildning i kombination med sfi/sva) 26 st./ 2 grupper

Språkutbildning på arbetsplatsen (uppdragsutbildning på Terra Nova äldreboende) 6 st.

Orienteringskurser (digital grundläggande kurs, bas-matematik, grundläggande samhällsorientering anpassat för sfi-elever, alfabetisering och latinisering) 26 st./2 grupper

Språk och arbetsliv 13 st.

Antal elever (kvinnor/män/annan)

Från 3/11 ca 280 elever varav cirka 100 män och cirka 180 kvinnor.

Heltidskurser

SFI har ny kursstart var åttonde vecka. Sökanden som är i etableringsprogrammet har tillgång till ny kursstart var fjärde vecka. Elever nya på SFI börjar med en åtta veckors introduktionskurs. Under den tiden görs en litteracitetskartläggning som ligger till grund för den individuella studieplanen samt för beslut av vilken kurs eleven skall gå. Eleven utvecklar också under perioden en del grunder i svenskan, vilket underlättar övergången till ordinarie kurs. Alla SFI-elever erbjuds lån av iPad och studiematerial. Under introduktionskursen presenteras studie- och yrkesvägledare, kurator, vaktmästare, rektor och samordnare med flera.

Litteracitetskartläggningen genomförs med hjälp av tolk.

Studiegrupperna 1A till och med 1-3D samt introduktionskursen är heltidskurser, vilket motsvarar 15 timmars lärarledd undervisning per vecka.

Kombinationsutbildningar

Äldreomsorgslyftet, Barn och fritid samt vårdbiträdesutbildningarna är kombinationsutbildningar, där yrkesutbildningar på gymnasienivå kombineras med SFI eller SVA (svenska som andraspråk). Yrkesutbildningen går på 75 procent fart och SFI/SVA på 25 procent. Yrkesläraren och språkläraren planerar undervisningen gemensamt och arbetar nära varandra tillsammans med eleverna med ett språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt.

Eleverna i äldreomsorgslyftet är redan i arbete, och avsätter därför endast två dagar per vecka för studier.

Orienteringskurser

För att tillmötesgå behovet av 23 timmars lärarledd undervisning per vecka för elever i etableringsprogrammet med utbildningsplikt har orienteringskurser skapats, avsedda att bredda och förstärka sfi-undervisningen. Exempel på orienteringskurser är sfi-matematik, grundläggande samhällsorientering och digitalisering. Alfabetisering och latinisering är andra orienteringskurser som läses parallellt med sfi.

"Det digitala samhället" syftar till att stärka individens självständighet i det digitala samhället. Kursens innehåll är bland annat bank-id, grundskolans lärplattform Unikum, boka båtbiljett, 1177 med mera. Målgruppen är alla i behov av grundläggande digitala färdigheter, med svenska eller annat modersmål. Inga krav på övriga sfi- eller komvux-studier finns. Insatsen har implementerats efter ett samarbete med Länsstyrelsen inom ramen för ett §37-projekt som syftade till att motverka det digitala utanförskapet.

"Språk och arbetsliv" är en studie- och yrkesvägledande kurs vars syfte är att ge kunskap om och insyn i rättigheter och skyldigheter kopplat till arbetslivet. Eleven blir kopplad till en praktikplats. Antagning till kursen sker vid behov i samarbete med Arbetsliv och Etablering, och är öppen för personer med annat modersmål än svenska.

Uppdragsutbildning

"Språkutbildning på arbetsplatsen" är ett pilotprojekt, där läraren undervisar anställda i behov av stärkt svenska på arbetsplatsen. Under hösten 2025 genomförs utbildningen på Terra Nova äldreboende, och de deltagande är vårdgivare som identifierats av arbetsgivaren vara i behov av stärkande språkundervisning.

Flexkurs

För att möta behovet av att kombinera SFI-studier med arbete eller andra studier startades en flexkurs 2023. För att bli antagen till kursen krävs god studievana. Minst fem timmar per vecka skall eleven närvara vid lektionspass.

Flexkursen skapades bland annat med stöd av informations- och kunskapsutbyte med SFI i Eskilstuna kommun, och var en del av arbetet i försteläraryuppdraget "SFI i utveckling" som avslutades i augusti 2025. Det är den enskilt största studiegruppen sett till elevantal.

Inom ramen för flexkursen tillhandahålls också en digital lösning för föräldralediga SFI-elever. Det är en handfull mammor i dagsläget, som kopplar upp sig mot lärare en gång per vecka. Huvudsyftet är att hålla liv i språket och studierna, samt att steget tillbaka till skolan skall vara kort och enkelt, när föräldraledigheten upphör.

Pågående projekt och utvecklingsarbete

Ett projekt i samarbete med Länsstyrelsen med start i augusti 2025 pågår fram till juni 2026. Det sker inom ramen för §37 och rubriceras *Stärkt språkhandledning vid praktik*.

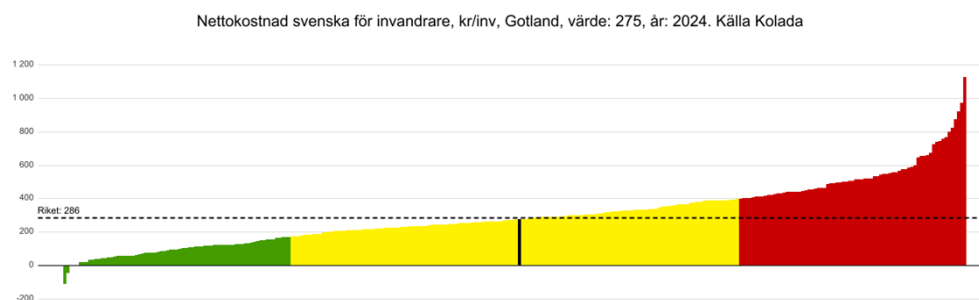
Målsättningen är en kunskapsbank, som syftar till att stärka praktikhandledares möjlighet att ta emot en språkpraktikant samt att höja kvalitén på praktiken. Projektet genomförs delvis i samarbete med Arbetsliv och Etablering.

Antal betyg under 2024

Under 2024 tog 134 elever betyg i någon kurs på SFI.
Betygen fördelades på 85 män och 49 kvinnor.

Kostnadsjämförelse

Enligt Kolada var kostnaden för svenska för invandrare, 275 kronor/invånare. Snittet för riket ligger på 286 kr/inv.

Nya lagar och förordningar, samt konsekvenser därav

Ny lag om tre års rätt till SFI

I januari förväntas lagen om tre års rätt till SFI träda i kraft, och en rad konsekvenser kan förutspås. Till exempel måste lärarens rätt till semester tillgodoses parallellt med elevens rätt till 100 procents undervisning.

Ytterligare konsekvenser under semesterperioden är att det kan bli en utmaning för ordinarie personal inom exempelvis äldreomsorg, hemtjänst, barnomsorg, besöksnäring att få ut semester. Detta eftersom SFI-elever ofta arbetar i dessa yrken under sommaren. Införande av tre-årslagen kan komma att tvinga elever att avstå feriearbete för att inte missa studietid. De barn som tidigare haft tre veckors ledighet från förskola/fritids då deras föräldrar varit lediga från SFI kommer troligen inte heller kunna vara lediga på sommaren vilket påverkar barnen men även förskola och fritids.

Rätten till SFI i tre år innebär också en möjlighet till förlängning om särskilda skäl finnes, och här behöver vi säkerställa att den bedömningen inte riskerar att bli godtycklig. Vuxenutbildningen befarar att det föreligger en risk för ökad

arbetsbörda för lärare och rektorer kopplat till ökad administration och en mer komplex semesterplanering.

En handlingsplan skall enligt förslaget skrivas, där det tydligt synliggörs hur kommunen planerar för den uppsökande verksamheten för att få ytterligare individer i behov av SFI till Vuxenutbildningen.

Nya kursplaner för SFI

Nya kursplaner för SFI väntas under 2026-2027. Det är just nu ett remissförfarande gällande förslag på nya kursplaner för SFI, där syftet är att likrikta formen för kursplanerna med dem för grund- och gymnasieutbildningarna. Det innebär bland annat att det nu kommer att finnas ett centralt innehåll.

Informationsutbyte mellan Arbetsförmedlingen och Komvux

Ny lag om informationsutbyte mellan Arbetsförmedlingen och Komvux träder i kraft 1 mars 2026. Lagen förväntas förbättra förutsättningarna för Arbetsförmedlingens kontrollarbete samt leda till att fler arbetssökande med utbildningsbehov ska påbörja studier inom Komvux. Informationsutbytet ska ske både före, under och efter det att en arbetssökande anvisats en utbildning, och innefattar till exempel personuppgifter, arbetsmarknadsmässig insats, utbildningsnivå, eventuella förändringar i omfattningen av studierna och avbrottsorsak eller betyg.

Lagens ikraftträdande kommer troligtvis leda till en ökad administrativ arbetsmängd.

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteskrivelse 2025-10-29

Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen

Torsten Flemming
Utbildningsdirektör

Hanna Sällström Jonasson
Avdelningschef vuxenutbildningen